

NVWOA Nieuwsbrief

juni 2008, jaargang 13, nr. 2

Redactie en vormgeving nieuwsbrief: Hans de Groot, Jeanne d'Arclaan 250, 1183 BG Amstelveen. E-mail: hansvaio@planet.nl

In deze Nieuwsbrief...

"Lest we forget"

Verslag van Geoffrey Deans vermoedelijk laatste lezing bij de NVWOA
Demografie in de sterren
 Samenvatting relatie-onderzoek Tineke Fokkema en Mieke Reuser
 Verslag themabijeenkomst "Relaties"

Vooraankondiging

In het volgende nummer van Correlation, dat u na de zomer ontvangt, zal een belangrijk onderzoek opgenomen zijn van Jan Ruis. Hij komt daarin met opmerkelijke bevindingen vanuit zijn onderzoek naar de horoscopen van seriemoordenaars.

"LEST WE FORGET"

In praise of extraordinary experiments in astrology since 1900

Verslag van de lezing van Geoffrey Dean op 3 mei 2008 door Hans van Oosterhout

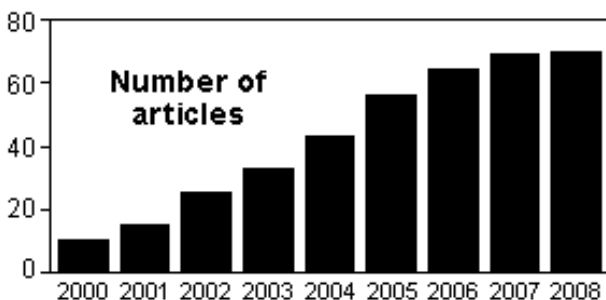
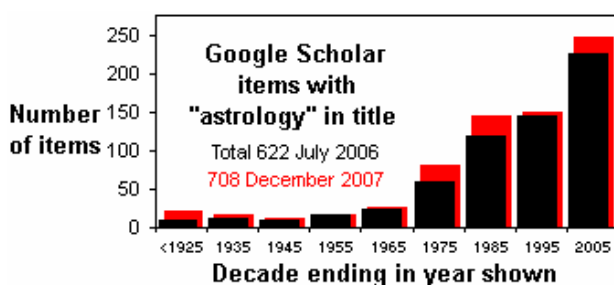
De lezing van Geoffrey Dean op 3 mei bij de NVWOA is, zo vernemen we van hem, naar alle waarschijnlijkheid de laatste die hij bij ons zal houden.

In wat dus in feite een afscheidslezing is kijkt hij terug op astrologieonderzoek in de afgelopen decennia. Er is in die periode heel veel onderzoekswerk verzet en het is dan ook niet mogelijk om daar in deze lezing een volledig verslag van te geven. Dit verslag beperkt zich daarom tot de hoogtepunten.

Publicaties over astrologie

Dean geeft een overzicht van de groei van de belangstelling voor astrologie en het onderzoek daarnaar aan de hand van de toename van het aantal publicaties. Het aantal artikelen over astrologie is in de loop van de jaren enorm toegenomen.

Dit is goed te zien in fig. 1 en nog duidelijker in fig. 2.

Deze laatste toont het aantal gepubliceerde artikelen per periode van 10 jaar, voor zover gevonden met "Google Scholar". Een zoekactie in juli 2006 leverde 622 artikelen.

Dat er nog veel meer moet zijn blijkt uit het feit dat een tweede zoekactie in december 2007 er 708 levert. De bijgekomen artikelen waren er al wel, maar Google had ze nog niet gevonden. Er kan dus nog veel meer verborgen liggen.

Empirisch astrologie-onderzoek

Al in de twintiger jaren van de vorige eeuw werd getracht de astrologie van een empirische basis te voorzien. Bekende auteurs zijn Krafft, Von Klöckler, Rantzau, Gouchon en d'Herbais de Thun.

Vermoedelijk het meest bekende werk op het gebied van empirisch astrologie-onderzoek is dat van Michel Gauquelin. Hij vond bij eminente vertegenwoordigers van bepaalde beroepsgroepen dat Venus, Mars, Jupiter en Saturnus vaker dan op statistische gronden te verwachten zou zijn opkomen of culminereren. Ze komen vaker voor in bepaalde zones van de radix, inmiddels bekend als de Gauquelinzones. Dit Gauquelin-effect, dat statistisch zeer significant is, is vaak beschouwd als ondersteunend bewijs voor de werkzaamheid van astrologie, hoewel de effectgrootte maar zeer klein is. Dean veronderstelt op basis van het beschikbare materiaal dat ouders bij de geboorteaangifte de tijd en soms ook de dag van de geboorte aanpasten. Wat hem op dit spoor bracht was de correlatie die hij vond tussen het aantal geboorten om middernacht in een beroepsgroep en de grootte van het Gauquelin-effect. Dit is te zien in fig. 3.

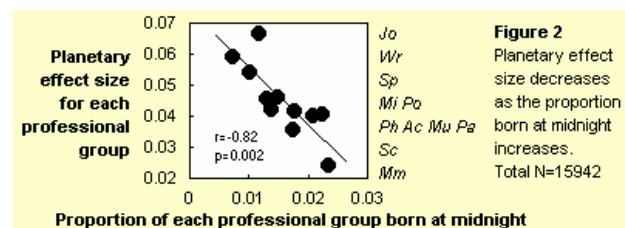

Fig. 3

De ouders manipuleerden volgens Dean de geboorteaangifte omdat ze maatschappelijk succes voor hun kind wilden. Ze zorgden er daarom voor dat er geen associatie bestond met zaken die maatschappelijk niet zo wenselijk

werden gevonden. Werd het kind geboren op een traditioneel ongunstige dag zoals b.v. vrijdag de 13e, dan werd de geboorte een dagje eerder of later aangegeven. Op dezelfde manier werden “gunstige” dagen bevoordeeld. We zien dan een overschot aan geboorten op de gunstige dagen en een tekort op de ongunstige dagen, (zie linkerplaatje in fig. 4).

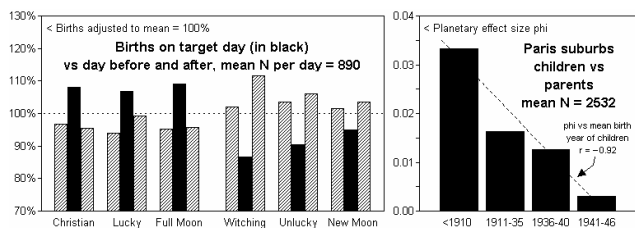

Fig. 4

Een dergelijke manipulatie van de geboortedatum is aangekomen bij analyse van de opgegeven geboortedata van Amerikaanse congresleden. Verder kon men, met behulp van gegevens uit de almanakken die in de periode van de Gauquelin-horoscopen nog in gebruik waren, een geboorte op een tijd aangeven waarop een gewenste gunstige planeet opkwam of culmineerde. Cruciaal is hier, dat het de ouders zélf zijn die de tijdwaarneming doen die voor de geboorteaangifte nodig is. Dát geeft hen de mogelijkheid tot manipuleren. Als in de loop van de tijd geboortes steeds meer in ziekenhuizen plaatsvinden wordt de tijdwaarneming gedaan door personeel dat geen belang heeft bij een bepaalde geboortetijd en dan verdwijnt geleidelijk aan het Gauquelin-effect, zie het rechterplaatje van fig. 4 (hierboven). Het eerst gebeurde dat in Parijs, later ook in de rest van Frankrijk en, naar we mogen aannemen ook in andere landen waar het aanvankelijk geconstateerd was. Voor een uitvoeriger bespreking verwijzen we naar het verslag van Deans eerdere lezing in december 2004, zie hiervoor Nieuwsbrief jrg. 10, nr.2, februari 2005. Deze verklaring aan de hand van een “parental tampering effect” wordt bestreden door Suitbert Ertel en de discussie lijkt, hoewel momenteel niet erg levendig, nog niet beëindigd.

Effectgrootte

Het gaat in zo goed als alle onderzoeken om kleine effecten. De effectgrootte is gedefinieerd als:

$$e = (O - E) / E$$

waarin O het aantal geobserveerde juiste uitspraken is en E het verwachte aantal juiste uitspraken.

Bij effectgrootte 0 is de helft van het aantal uitspraken volgens verwachting. De kans op een juiste uitspraak is 50%, ofwel: niets bijzonders aan de hand. Bij effectgrootte 1 zijn alle uitspraken volgens verwachting. De kans op een juiste uitspraak is 100%, de voorspelling is perfect.

Belangrijk is daarbij dat de effectgrootte afhangt van het aantal onderzochte horoscopen. Hoe kleiner dat is, hoe gemakkelijker een toevalseffect voor iets echts wordt aangezien, zoals te zien is in fig.5.

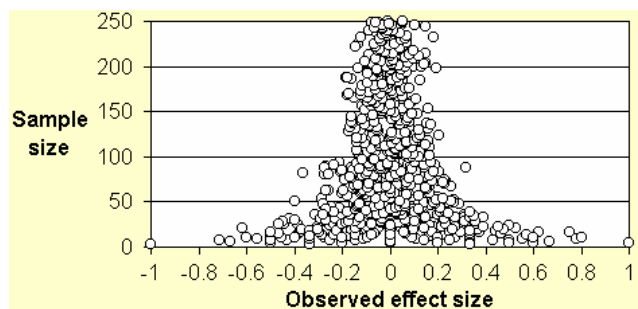

Fig. 5

Het onderzoek van David Voas

Relaties zijn een dankbaar onderwerp van onderzoek en daar is dan ook veel aan gedaan. Dean beschrijft een recent onderzoek door David Voas in Groot-Brittannië, die met behulp van de gegevens van een volkstelling voor ca. 10 miljoen huwelijken het verband onderzocht tussen de zonnetekens en van de partners. Een piek bij 0°, (zie fig. 6) leek aanvankelijk op een verband te duiden.

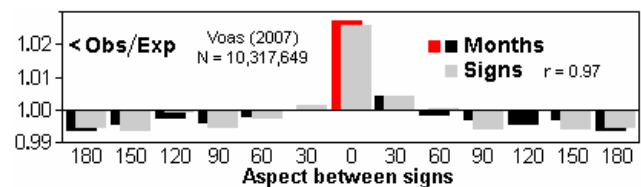

Fig. 6

Dit effect verdween echter nadat de data waren gecorrigeerd voor bekende factoren die bij volkstellingen e.d. tot datavervuiling leiden, zoals verkeerd ingevulde formulieren, standaardantwoorden voor ontbrekende informatie etc.

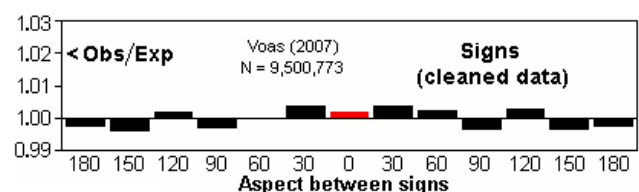

Fig. 7

De vraag dringt zich natuurlijk op wat er gevonden zou zijn als alle planeten in de analyse waren betrokken, zeker gezien de elders in deze nieuwsbrief gemelde resultaten van onderzoek naar echtscheiding. Dat onderzoek kon echter niet worden verricht, omdat de Britse privacywetgeving het vrijgeven van de geboortejaren niet toestaat. Het onderzoek werd daardoor gedwongen beperkt tot zonnetekens en daarvan is bekend dat het gewoonlijk niets oplevert.

En hiermee eindigt dit verslag van Geoffrey Deans vermoedelijk laatste lezing bij de NVWOA. Wij kijken met genoeg terug op wat hij ons aan onderzoek en denkbeelden heeft gebracht. Wij kijken met erkentelijkheid terug op de verschillende keren dat Dean bij ons geweest is en op dat de NVWOA op deze manier een podium heeft kunnen zijn voor Deans belangwekkende bijdragen op het gebied van onderzoek naar de astrologie.

Demografie in de sterren

Samenvatting van een onderzoek door Tineke Fokkema en Mieke Reuser naar de relatie tussen astrologie en echtscheiding

In het kader van KNAW 200 (het jubileum van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen) toetsten twee onderzoekers van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI), de astrologische theorie van Fred Opmeer m.b.t. stabiliteit van partnerrelaties aan demografische echtscheidingscijfers.

Zij voerden een synastrie-analyse uit op basis van zijn 'Totaalbeeld Harmonie-Dynamiek' theorie, d.w.z. het verschil tussen het aantal harmonische en dynamische (disharmonische) aspecten in de synastrie als indicator van de kans op scheiding.

De hypothese op grond van zijn astrologische theorie was dat partners waarbij het aantal dynamische (feitelijk: botsende, disharmonische) aspecten het aantal harmonische ver overtreft eerder zullen scheiden.

In het begin van een zeer dynamische relatie is er weliswaar vaak sprake van een sterke energetische (en lichamelijke) uitwisseling, maar al snel treedt in veel gevallen polarisatie op. Plus en min trekken elkaar aan maar zijn ook antipoden. Als er te weinig gemeenschappelijke basis is breekt het. Te veel aan harmonie daarentegen kan na een tijd saai en onvervuld blijven door tekort aan prikkel.

De betekenis en het omgaan met het instituut huwelijk is overigens de laatste tientallen jaren sterk veranderd en het effect op huwelijksduur daardoor ook.

Onderzoek

Gebruik is gemaakt van een databestand van CBS: alle gegevens van mensen die op 1 januari 2002 getrouwd waren of geweest waren en onder meer datum van huwelijk en eventueel scheiding. In totaal waren dit 4,2 miljoen (voormalige) huwelijken.

Na zuivering van de gegevens bleven 3,2 miljoen huwelijken over. Het langstduurende huwelijk was gesloten in 1927. Een steekproef van 10% is genomen, de planeetposities zijn berekend voor Midden Nederland, 12 uur wintertijd.

Bevindingen

Van alle bestudeerde huwelijken blijkt 11% te hebben geleid tot een scheiding. Voor 1955 is dit 5%, voor de huwelijken die gesloten zijn tussen 1975 en 1985 is dat 20%.

Huwelijkspartners blijken gemiddeld meer harmonische dan disharmonische aspecten te hebben. Mogelijk zijn veel relaties met disharmonie al lang voor een huwelijk stuk gelopen en het is bekend dat niet-gehuwden sneller hun relatie verbreken dan gehuwden. Een analyse van zonnetekens in Westerse en Chinese astrologie leverde niets op.

De gemiddelde score harmonisch-dynamisch is 2,4 (gemiddeld 2,4 meer harmonisch dan disharmonisch aspect) en de middengroep varieert van -1 (een disharmonisch aspect meer) tot +5.

Het was duidelijk dat het totaalbeeld harmonisch-dynamisch verschuift na een aantal jaren huwelijk. Er is gebruik gemaakt van een op zich arbitrair, tevoren gekozen afbreekpunt. Twee perioden zijn bestudeerd, resp. 0-7 jaar en langer dan 7 jaar huwelijk.

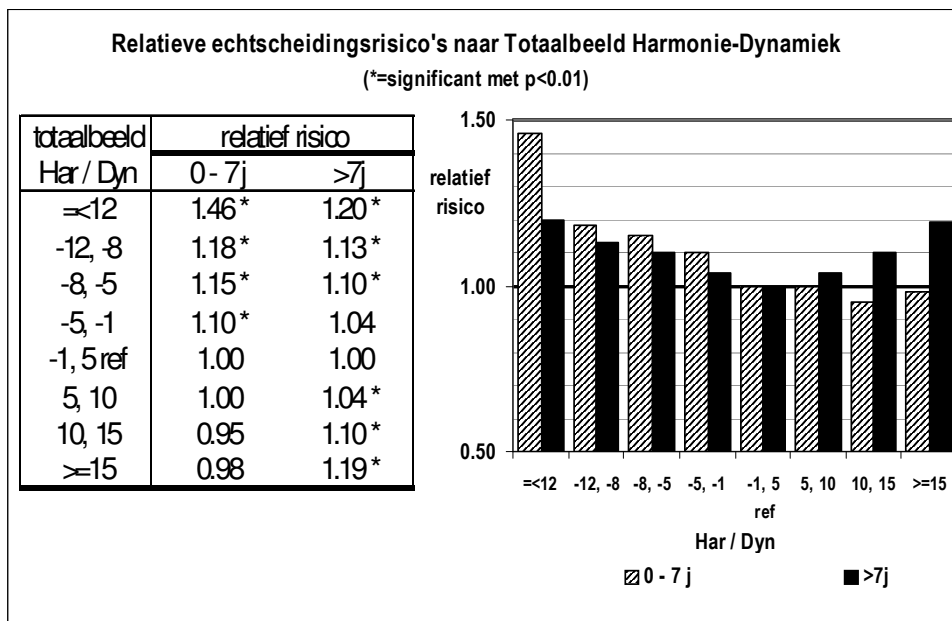
Het blijkt, zoals de tabel en de grafiek van de resultaten weergeven, dat de kans op echtscheiding groter wordt naarmate de totaalscore negatiever is.

Dit is vooral duidelijk bij de disharmonische huwelijken die 7 jaar of korter duurden, de groep met de grootste overmaat aan dynamische aspecten vertoont 46% meer kans op echtscheiding. Na 7 jaar is het effect minder dramatisch. De meeste 'risicogevoallen' zijn er dan al uit. Toch kan de kans op scheiding nog tot 20% hoger zijn.

Bij de harmonische paren is er de eerste 7 jaar geen significant grotere echtscheidingskans. Opvallend is dat hier op de lange duur de echtscheidingskans weer toeneemt tot 19% hoger dan gemiddeld. Bij veel harmonie op de lange duur een gebrek aan stimulans?

Opmerkelijke duurzaamheid

Een opmerkelijke bevinding is dat de meest duurzame relaties een aspectverhouding blijken te hebben die ligt tussen -1 en +5.

De onderzoekers - niet astrologen - noemen hun bevindingen verbluffend en onbegrijpelijk.

De vraag rijst of er een gezamenlijk bepalende derde factor in het spel kan zijn waardoor een schijnrelatie ontstaat (denk aan de bekende connectie tussen geboortes en het aantal ooevaars)

Daartoe is gecorrigeerd voor leeftijdsverschil en cyclische (planeet) effecten. Het effect van 'overharmonie' verdwijnt dan en de effecten van dynamiek worden verzwakt. Het effect van over-dynamiek blijft echter 20%.

Oproep

Gezien dit resultaat is het nu zaak alle mogelijke alternatieve verklaringen te bedenken en te toetsen om zo mogelijke artefacten op te sporen. Alleen dan krijgt een astrologische duiding van de resultaten een been om op te staan.

Daarom: wie ideeën heeft wordt van harte uitgenodigd deze aan het bestuur te melden.

Bron: T. Fokkema en M. Reuser, Demos 24, april 2008
ISBN 0169-1473, *Demografie in de sterren* - een onderzoek naar de relatie tussen astrologie en echtscheiding

Verslag van de themabijeenkomst Relaties op 5 april 2008

Hans van Oosterhout

Deze bijeenkomst over het onderwerp 'relaties' is een vervolg op de eerdere bijeenkomst over dit thema die plaatsvond op 6 oktober 2007.

Hypotheses met betrekking tot de astrologie van relaties, of onderzoeken waaruit dergelijke hypothesen kunnen worden gedestilleerd zijn er volop. We hebben in dat opzicht weet van hypothesen van Jan Ruis, Liz Greene & Stephen Arroyo, Paul Westran, Michel Gauquelin, Koen van de Moortel en Fred Opmeer. Aan de hand van eigen onderzoek is er de mogelijkheid om die te verifiëren.

Relaties is een breed begrip. Waar het ons hier om gaat zijn partnerrelaties in de zin van liefde, huwelijk en dergelijke. Relaties dus die in vergelijking met samenwerkingsrelaties of vriendschappen iets meer, iets 'diepers' hebben.

Een aantal vragen komt ter sprake die van belang zijn bij het opzetten van onderzoek hiernaar:

1. Wat zijn criteria voor een 'goede' of 'levensvatbare' relatie?

Die criteria kunnen wellicht worden gevat in drie factoren: wederzijdse persoonlijk aantrekking, sociale inbedding en duurzaamheid, waarbij voor elk van deze criteria nadere omschrijvingen dienen te worden geformuleerd.

Andere factoren die worden genoemd: karmisch, ('mijn plek'), astraal (aantrekking), sociaal (vertrouwde redenen).

2. Hoe aan bruikbare gegevens te komen?

Deze gegevens kunnen worden verzameld d.m.v. enqueteren of via internet. Het kan noodzakelijk blijken om ons te concentreren op een bepaald type relaties, vanwege de grote variatie die anders in het onderzoeksmateriaal ontstaat. Het onderzoek kan bijvoorbeeld beperkt worden tot één cultuur of sociaal-culturele groepering. Op die manier kunnen sterke sociale en andere factoren worden uitgesloten, waarnaast anders de astrologische factoren niet meer te detecteren zouden zijn.

Er is discussie over de hypothese die is opgesteld door Fokkelien von Meyenfeldt dat in de horoscopen van mensen die een goede relatie hebben patronen herkenbaar zijn die elkaar aanvullen. Deze hypothese is vooralsnog gebaseerd op 20 paren. Dat is te weinig is om er een oordeel over te vellen.

Hans van Oosterhout stelt voor om bij wijze van vingeroefening materiaal over relaties te verzamelen, binnen de groep van de aanwezigen en daarmee een eerste verkennend onderzoek te verrichten. De specifieke mogelijkheden en problemen komen dan vanzelf naar boven.

Besloten wordt dat Fokkelien en Hans zich hiermee gaan bezighouden, aangemoedigd door het idee dat genoemd is tijdens de ALV (maar niet is opgenomen in de notulen) dat onderzoek wellicht zou worden gestimuleerd wanneer leden zich in tweetallen op een onderwerp zouden concentreren.

De NWWOA Nieuwsbrief is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Wetenschappelijk Onderzoek van de Astrologie.

Voorzitter: drs. F. Vernooij, Prof. H. de Vrieslaan 9, 3571 GE Utrecht, tel. 030-2711566, franciscus.vernooij@hetnet.nl
Secretaris: dhr. J.A.J. van Oosterhout, Turkooisdrift 10, 3436 BG Nieuwegein, 030-6033799, hans@hvoosterhout.demon.nl
Penningmeester: drs. Sybe Dijkstra, De Lairessestraat 48, 1071 PB Amsterdam, 020-6642050, zin@sybedijkstra.com
Redactie nieuwsbrief: dhr. H. de Groot, Jeanne d'Arclaan 250, 1183 BG Amstelveen, 020-6475349, hansvaio@planet.nl